
Notiser

MEDISINSK NYTT

Ingen sammenheng mellom statiner og kreft

Retrospektive studier har antydnet at statinbruk kan redusere risikoen for å utvikle kreft. Nå har amerikanske forskere gjort en metaanalyse for å undersøke dette nærmere (JAMA 2006; 295: 74 – 80).

Forfatterne inkluderte 26 randomiserte kontrollerte studier som omfattet 6 600 krefttilfeller og 2 400 kreftdødsfall. Det viste seg at statiner ikke reduserte insidensen av verken kreft, kreftdødsfall eller noen spesifikke kreftformer.

... heller ikke kolorektalkreft

Nylig viste en stor pasient-kontroll-studie fra Israel at bruk av statiner i mer enn fem år var forbundet med 47 % reduksjon i risiko for å få tykktarmskreft. Resultatene fra denne studien er nå blitt etterprøvd i en studie fra USA, som inkluderte 132 000 menn og kvinner (J Natl Cancer Inst 2006; 98: 69 – 72).

Resultatene fra den nye studien viste ingen sammenheng mellom bruk av statiner og risiko for tykktarmskreft, heller ikke hos dem som hadde brukt slike midler i over fem år (RR 1,09; 95 % KI 0,83 – 1,43).

Forfatterne påpeker at selv om den nye studien ikke støtter funnene i den første, kan det ikke utelukkes at spesifikke doser eller spesielle typer statiner kan være assosiert med redusert sykdomsrisiko.

... eller brystkreft

Laboratoriefunn har antydnet at statiner kan indusere apoptose og redusere cellers invasivitet i ulike cellelinjer, inkludert brystkreftceller. Den kliniske betydningen av dataene er imidlertid usikker.

I en metaanalyse som omfattet sju store randomiserte kontrollerte studier og ni observasjonelle studier, viste resultatene ingen sammenheng mellom statinbruk og brystkreftrisiko (J Clin Oncol 2005; 23: 8606 – 12).

... men kanskje ved demens?

Det har vært knyttet forhåpninger til at statiner kan redusere risikoen for bl.a. demens. Det er holdepunkter for en sammenheng mellom kolesterolmetabolismen i hjernen og danningen av amyloidplakk. I en rekke studier har man derfor undersøkt om det er noen sammenheng mellom statinbruk og Alzheimers sykdom.

I en fersk oversiktsartikkel i *Lancet Neurology* (2005; 4: 841 – 52) konkluderer forfatterne med at spørsmålet fremdeles er uavklart, men at flere randomiserte kontrollerte studier er underveis.

Genfeil kan utløse bradykardi

Italienske forskere har undersøkt arvematerialet til pasienter med sinusbradykardi (N Engl J Med 2006; 354: 151 – 7). I en stor familie der mange medlemmer har tilstanden, ble det funnet en mutasjon i et gen som koder for en ionekanal i sinusknuten (HCN4-kanal). Mutasjonen fører til at HCN4-kanalen aktiveres ved lavere spenning enn vanlig og simulerer derved en vagal stimulering.

Dette funnet kan ifølge forskerne danne grunnlaget for nye farmakologiske angrepspunkt mot sinusbradykardi.

Forfattere kan foreslå fagvurderere

Valg av eksterne fagvurderere (referee) er en viktig oppgave for medisinske tidsskrifter. Noen tidsskrifter gir forfattere anledning til selv å foreslå navn. Nå har forskere undersøkt om slike vurderinger skiller seg fra fagvurderinger basert på redaktørers valg (JAMA 2006; 295: 314 – 7).

788 fagvurderinger av 329 manuskripter som var innsendt til ti biomedisinske tidsskrifter, ble vurdert. Det var ingen forskjell i kvalitet mellom de to typene av vurderinger, men det var økt sannsynlighet for at vurderere som var foreslått av forfattere, anbefalte publisering (OR 2,7; 95 % KI 1,4 – 5,0). I tilfeller der anbefalingene sprikte, valgte redaktørene for begge typer vurderinger å refusere i samme grad.

Forskerne peker på at avgjørelsen om et manus skal publiseres, er basert på en rekke faktorer i tillegg til den eksterne vurderingen.

Flere gener knyttet til dysleksi

Et nytt gen, ROBO1, som kan kobles til dysleksi, er nå påvist i en finsk-svensk studie (PLoS Genet 2005; 1: e50).

I studien ble det vist hvordan ROBO1 var mutert hos en person med dysleksi. Tilsvarende var samme gen lite eller ikke uttrykt hos en gruppe beslektede dyslektikere. ROBO1, som ligger på kromosom 3, er involvert i utviklingen av nervebaner mellom hjernehalvdelene. Det er første gang en så spesifikk biokjemisk og utviklingsbiologisk mekanisme kan kobles til denne tilstanden.

Den samme forskergruppen identifiserte i 2003 det første genet som kunne kobles til dysleksi.

Jerntilskudd i utviklingsland

I dag anbefales rutinemessig tilskudd av jern og folsyre til barn under to år i land der anemi er utbredt. Men resultater fra nye studier viser at man kanskje bør være mer tilbakeholdne (Lancet 2006; 367: 133 – 43 og 144 – 52).

I Zanzibar, der forekomsten av malaria er høy, førte tilskudd av jern og folsyre til økt dødelighet. Derimot så man ingen effekt av intervensjonen i Nepal, som har lav forekomst av malaria. Det er mulig at jerntilskudd hemmer effekten av antimalariamedikamenter.

Forfatterne av en lederartikkel berømmer studiene for sin kvalitet og konkluderer med at man heretter bør begrense tilskuddene til barn med anemi og til områder der det er lav forekomst av malaria.

Beinvev er best

Pålitelig diagnostikk og behandling ved kronisk osteomyelitt krever dyrking av bein, ikke bløtvev (Arch Intern Med 2006; 166: 95 – 100). Slik konkluderer forskerne som har analysert prøver fra bein og omliggende bløtvev hos 100 pasienter. Dyrking av beinceller gav mikrobiologiske resultater i 96 % av tilfellene, mens resultatet fra de andre prøvene bare samsvarte i 30 %.

Til nå har det vært vanlig å ta beinprøver, men enkelte mindre studier har antydnet at bløtvev er like bra. Derfor er det viktig å få fastslått at prøver av bein er nødvendig og fortsatt bør være rutinen.

Spiseforstyrrelser

Svangerskapskomplikasjoner kan ha betydning for patogenesen ved spiseforstyrrelser (Arch Gen Psychiatry 2006; 63: 82 – 8). Italienske epidemiologer har gjennomført en blindet studie av svangerskaps- og fødejournalene til mødrene av en gruppe pasienter med anoreksi, en gruppe med bulimi og en gruppe friske kontrollpersoner.

En rekke komplikasjoner hadde signifikant sammenheng med utvikling av spiseforstyrrelser, men disse var forskjellige for de to typene. Flere komplikasjoner samtidig var dessuten assosiert med tidligere debut av sykdommen.

Forfatterne diskuterer mulige biologiske sammenhenger mellom fødselskomplikasjoner og utvikling av spiseforstyrrelser hos barnet.

Publisert: 23. februar 2006. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.